

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 2. De effectu secundario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

de facto datur ad totum huius, vel illius speciei constituendum, & determinatio, quam habet forma, ex quo provenit, ut totum hoc, quod ratione formæ ab illo specie differt, & non ratione materiæ, iuxta vulgarem loquendi modum non dicatur effectus materiæ, sed formæ. Hæc ratio communis est compositis substantialibus, & pluribus accidentalibus. In accidentalibus occurrit etiam alia, videlicet subiectum, seu materiam significare in recto, formam in obliquo, & ita subiecta significantur per modum habentis, & denominata per formam, ex quo provenit, ut dicamus formas subiectis tribuere suum formalem effectum, & non dicamus materiam tribuere suum materiale effectum formæ, quia hæc non significatur per modum habentis materiam. Nihilominus potuit dici albedo parietata per subiectum sicuti paries dicitur dealbatus per albedinem, si ita ferret usus, ut ex Hurtado dixi Controu. 2. puncto 3.

§. II.

De effectu secundario.

4 **V**Nus est negatiuus effectus formalis causæ qui est expulsio formæ in qua expulsiōe examinandum est, quid se teneat ex parte effectus negatiui, quid huius sit per se, quid per accidens, respectu principij expellentis, quid se teneat formaliter ex parte principij, & quid sit causalitas. In expulsiōe animæ rationalis est subtractio concursus, quo cōseruabatur vnio, & non esse ipsius vnionis, quæ antea cōseruabatur, in expulsiōe aliarum formarum corruptibilium inuenitur eadem subtractio concursus, & idem non esse vnionis, insuper reperitur subtractio concursus, quo cōseruabatur forma, & non esse formæ prius cōseruata. Idem contingit in expulsiōe formæ accidentalis.

5 Principium expellens quodcumque illud sit, per se non opponitur cum substantia formæ substantialis, neque intendit non esse illius secundum substantiam: patet hoc in corruptione hominis, in qua anima rationalis, quia suum esse habet independentem a subiecto, quacumque forma introducta, quæ è subiecto abigitur, remanet; idem contingeret in qualibet forma ex his, quæ generantur si per actionem creatiuam cōseruarentur. Ratio est manifesta: forma non expellitur per aliam formam à natura rerum, sed à subiecto: ergo si non habeat hæc forma subiectum, quod alia acquirat nullam habebit oppositionem cum illa: ergo id, quod hæc forma intendit est pellere aliam à subiecto: ergo si alia abeat, etiam si postea cōseruetur, non erit contra exigentiam formæ introductæ illius cōseruatio, sicuti non esset si antea non præcessisset in subiecto, à quo expellitur.

6 Principium expellens, quod non opponitur cum forma secundum se, poterit opponi cum forma vt inherente mediâ passione, vel informante mediâ vnione, vel vtroque modo. In primis certum est opponi cum forma vt informante independentem ab inherencia, patet in anima rationali, quæ non inheret, cum qua opponitur forma cadaueris, & non cum illa secundum se: ergo cum illa vt informante. Sed adhuc poterit subesse difficultas, an forma cadaueris opponatur cum anima rationali vt informante præcisè, vel cum illa vt informante per informationem inherentem ita vt immediata oppositio non sit cum forma vt vnita ratione formæ, neque ratione vnionis, sed ratione inherencia, quam habet vnio in materia, ita vt si hæc non inhereret forma cadaueris relinqueret vnitam subiecto rationalem animam quia modò directè, & per se opponitur cum inherencia vnionis quâ destructâ definit esse vnio, & anima rationalis non informat: vel an forma cadaueris opponatur immediatè cum vnione secundum se, cuius non esse intenderet, etiam si vnio crearetur. Iuxta aliquorum principia, qui religiosè obseruant nihil creatum posse desinere ad exigentiam alijs entitatis creatæ ex hoc principio sic posset argui. Positâ formâ, & positâ vnione creatâ, quidquid est in composito est creatum: ergo neque forma, neque vnio potest corrumpi ab entitate creatâ: ergo forma informans tantum opponitur cum alia forma, & cum alia vnione, quatenus forma, vel vnio est dependens à subiecto, tanquam à causâ materiali: si enim opponeretur cum forma vel vnione secundum se opponeretur cum forma, & vnione etiam si nulla intercederet inherencia. Nihilominus omnino certum puto for-

mam opponi cum alia forma, vt informante, siue per informationem creatam, siue educatam, ita vt vnio secundum suam entitatem sit ratio formalis terminandi oppositionem, quam habet forma expellens cum expulsa. Ratio est, quia etiam si vnio crearetur, anima rationalis vt vnita opponeretur cum forma cadaueris, neque naturaliter possent duæ formæ informare idem subiectum, etiam si vtrique forma, & vtrique vnio crearetur, oppositio enim est inter formas vt informantes, & æquè informant per vnionem creatam siue educatam. Neque ratio opposita quidquam probat, rectè enim entitas creata potest exigere annihilationem alijs entitatis creatæ, neque quidquam contra hanc conclusionem obijci potest. Eandem conclusionem stabiliet ratio num. 9. adducenda ad probandum formam vt informantem esse terminum expulsiōis.

7 Opponitur etiam forma cum alia forma præcisè vt inherente seclusâ informatione. Hanc conclusionem tradidi Controuers. 2. punct. 2. n. 17. vbi dixi animam rationalem non solum opponi tantum cum forma Embryonis, seu cuiusvis alijs compositi, quam expellit tantum vt vnita, sed etiam vt inherente, alias anima rationalis informans tantum destrueret vnionem formæ præcedentis, & illam inherentem relinqueret in eodem subiecto, quia inherencia, vt ibi dicam, bene posset sine vnione subsistere, si hæc ex aliquo capite non impediretur, neque ex non esse vnionis à priori, aut à posteriori sequeretur non esse inherencia. Ex hoc infero formam opponi non solum cum vnione secundum se, sed etiam immediatè cum ipsâ inherencia vnionis, ita vt inherencia, & vnio per se immediatè terminent oppositionem, quia etiam si forma cum illa forma secundum se sumpta non opponatur, opponitur immediatè cum illius inherencia: ergo potiori ratione opponetur cum inherencia vnionis per suam entitatem oppositæ cum alia forma.

8 Concludo ex his in corruptione cuiuscumque compositi vnionem inter materiam, & formam immediatè & per se corrumpi ab alia forma, illiusque non esse per se intendi à principio expellente. Similiter inherentiam vnionis, & formæ eodem modo desinere esse, tanquam entitates quarum non esse intenditur à principio expellente; formam verò non per se corrumpi, neque illius non esse per se intendi, sed tantum provenire ex eo quod forma sine inherencia non possit subsistere & ita hac ablata definit esse, succeditque illius non esse: quod si forma posset sine inherencia permanere, posito principio expellente adhuc permaneret, sicuti de facto contingit in expulsiōe animi rationalis. Hæc de expulsiōis termino, illius principium modò explicabo.

9 Dixi quid desinat esse ratio formæ informantis, oportet modò scire quid sit principium illius non esse, quod in expulsiōe reperitur. Duplex est principium, in actu primo, & in actu secundo: in actu primo est illud, quod potest ponere effectum, siue de facto illud ponat, siue non in actu secundo est, quod potest ponere effectum, & illud ponit de facto. Vtrumque respectu non esse quod in expulsiōe reperitur explicabo. Forma secundum se principium non est expulsiōis, vt per se patet, quia secundum se non potest aliud expellere, expulsio enim semper est in ordine ad idem subiectum informationis, seu inherencia. Forma vt vnita seclusâ omni inherencia siue formæ, siue vnionis principium est expellens aliam formam, seu potens inducere non esse quod in expulsiōe reperitur. Formæ opponuntur, quatenus constituunt diuersa tota; forma enim cadaueris, & rationalis opponuntur quatenus constituunt cadauer, & hominem: sed constituunt hæc composita præcisè vt informantes: ergo vt informantes opponuntur: ergo vt informans forma cadaueris esset principium non esse formæ hominis, vt informantis: ergo sicuti forma hominis vt informans est terminus expulsiōis, ita forma cadaueris, vt informans erit principium illius per modum actus primi. Clariùs patet eadem conclusio in formis accidentalibus, in quibus sic arguo. Calidum vt octo, & frigidum vt octo formaliter vt calidum, & vt frigidum opponuntur, sed per vnionem intelligitur vnum formaliter calidum, & alterum formaliter frigidum, etiam inherencia seclusâ: ergo etiam inherencia seclusâ intelliguntur opposita: ergo intelligitur repugnantia ipsorum tam ex parte termini, quam ex parte principij.

10 Opponitur etiam forma vt inherens, seclusâ etiam vnione

vnione ex parte principij cum alia forma independentem ab vnione, & vt vnita independentem ab inhærentia. Priorem partem probō: duæ vniones formarum oppositarum per se immediatè opponuntur respectu eiusdem subiecti: ergo duæ inhærentiæ etiam per se immediatè respiciunt subiectum per semetipsas inhærentiæ, & vnionis, & æquè respiciunt formas oppositas quarum sunt inhærentiæ: ergo forma ligni vt inhærens opponitur cum forma ignis vt inhærente. Alteram partem videlicet formam vt inhærentem opponi cum alia forma vt informante sic probō: Oppositio inter extrema semper est mutua, implicat enim hoc esse impossibile cum illo quin illud sit etiam impossibile cum isto, sed probaui num. 7. animam rationalem præcisè vt vitam omni inhærentiā seclusā opponi cum forma embryonis vt recepta independentem ab vnione inter materiam, & formam embryonis: ergo forma embryonis vt recepta opponitur cum anima rationali vt vitæ: ergo illa vt recepta exigit non esse animæ rationalis vt vitæ: ergo est principium per modum actus primi non esse formæ rationalis vt vitæ, quo posito forma rationalis vt vnita non permanebit, sed illius destruetur vnio.

11 Est etiam aliud principium in actu primo illius non esse, quod dicit expulsio, hoc est, principium in actu primo potens producere formam expultricem formæ præexistentis, quod non tantum petit productionem formæ, quam continet in sua virtute, sed non esse oppositæ illi, quam intendit producere, eo enim ipso quod agens in actu primo exigit producere formam ignis in hoc subiecto exigit non esse totius formæ impossibilis cum illa, quam intendit producere, ac proinde exigit vt subtrahatur concursus formæ oppositæ, quæ in subiecto reperitur, & ne detur nouus concursus ad formam impossibilem cum illa, quam intendit producere. Clarè rem cernes in formis accidentalibus: datur subiectum frigidum, cuius frigiditas conferatur ab aqua, seu ab alio agente calido approximato: applicatur agens calidum in actu primo potens producere calorem vt tria, impossibilem cum frigiditate vt sex: hoc agens calidum in actu primo, antequam calorem vt tria producat, exigit immediatè non solum productionem trium graduum caloris, sed etiam subtractionem concursus caloris vt sex, & non esse illius: quod latè, clarè, & efficaciter inuenies Controuerſi. 6. de generatione, Punct. I. ubi resistentiam actuum qualitatum explico. Idem contingit in formis substantialibus, in quibus eadem est oppositio, agens enim in actu primo exigit productionem formæ ignis in hoc subiecto exigit non esse formæ ligni in subiecto eodem. Ex quo infero virtutem productiuam ignis in actu primo proximè constitutam, esse in actu primo per se etiam principium non esse formæ ligni in eodem subiecto.

12 Aliud principium in actu primo non esse formæ in subiecto iuxta communem doctrinam posset assignari, videlicet non esse dispositionum requisitarum ad formam, ex quo immediatè sequitur non esse formæ in subiecto in opinione, quæ asserit formam dependere in conservari à dispositionibus, quibus ablatis secundum hanc sententiam, quolibet alio principio corruptionis secluso deficeret forma. In mea sententia, in qua forma non dependet in conservari à dispositionibus: non esse dispositionum, neque in actu primo principium est expulsionis formarum, illis enim ablatis, & oppositis introductis forma naturaliter conservaretur in materia, dummodo non esset aliud principium, à quo corrumperetur. Ex his inferes agens produciens formam ignis in subiecto multipliciter esse principium in actu primo respectu expulsionis formæ ligni primò, immediatè, & per suam entitatem, quatenus exigit subtractionem concursus, quo conservatur forma ligni in subiecto modo explicato num. II. Secundo mediātè, quatenus producit formam inhærentem subiecto. Tertiò etiam immediatè quatenus producit vnionem inter materiam, & formam, siue inhærentem subiecto, siue non inhærentem, sed per actionem creatiuam, qui duo posteriores modi non distinguuntur si agens per eandem actionem produciat formam, & vnionem in subiecto. Hæc de principiis in actu primo corruptionis, seu non esse formæ in subiecto. Explico modò, quæ ex his principiis, quæ in actu primo possunt influere, de facto in actu secundo influant.

13 Consent multi ex principiis in actu primo potentibus

Franc. de Guiedo, Philosoph. Tom. I.

expellere formam, illud tantum, quod est prius aliis de facto expellere formam, quia posteriora iam inueniunt formam expulsum ab illo, quod illa præcessit, & ita illam de facto expellere nequeunt. Ita philosophantur multi Theologi, qui asserunt actum contritionis esse expulsum peccati, de facto tamen illud non expellere, quia iam illud inuenit expulsum ab habitu, qui ad actum contritionis supponitur. Sic in nostro casu posset dici formam ignis ad huc vt in formam non expellere formam ligni, quia iam illam inuenit expulsum à principio producente formam ignis, quod necessariò supponit, quodque diximus exigere non esse formæ ligni in illo signo, in quo exigit productionem formæ ignis prius naturā, quod illā producat, & hac ratione defenderet non nemo vnā formam in actu secundo aliam non expellere. Cæterum licet exemplum à Theologis adductum forsā improbari non possit, propter peculiarem illius materiam, in qua diuersa est ratio, ac in aliis, vt postea explicabo, qui ita in aliis causis philosopharetur, non rectè prioritatem naturæ percassuisset præsumerem. Aliud enim est supponi prius naturā principium expulsum, aliud supponi expulsionem, sicut aliud est dependere à principio expulsum tanquam à causa, aliud dependere ab ipsa expulsionem. Forma vt informans supponit tanquam principium actum primum ad illam quod est ex se potens expellere contrariam, non tamen supponit ipsam expulsionem potentem procedere à tali principio, neque supponit actum primum quatenus de facto expellentem, sed actum primum secundum suam entitatem, cuius forma non poterit esse principium, quia est illo posterior; expulsionis verò, quæ posterior non est, & quam non supponit, rectè potest esse principium ex hoc capite, si aliās sit potens illam inducere, & simul cum actu primo, à quo dependet, illam inferere, ita vt forma vt informans, quæ secundum se est posterior naturā principio illam producente, simul cum eodem principio in ordine ad alium effectum constituat vnicum principium adæquatum, quod sit prius naturā suo effectui, & in ordine ad illum sint simul naturā illa quæ inter se habent ordinem prioris, & posterioris. Hanc doctrinam in Sole & luce clarè cernes: Sol producit lucem in seipso, quæ est illo posterior, & quæ prior est Sol, postea verò lux & Sol, quorum quoduis alterum poterat producere primum gradum lucis in aère, simul constituunt vnum principium adæquatum respectu primi gradus lucis existentis in aère, in ordine ad quem lux recepta in Sole, & Sol quæ inter se habent ordinem prioris, & posterioris, sunt simul naturā, & vtrumque eadem prioritate prius luce receptā in aère.

Ex hac doctrina facile meam conclusionem depromo. 14 Afferō: omnia principia à me assignata expulsiua formæ in actu primo illam de facto expellere. Rationem suprà exposui, quam nunc cingo: omnia illa principia virtutem habent formæ expultricem; nullum illorum supponit expulsionem: ergo omnia per modum vnus formam expellent. Maiorem suppono ex dictis à num. 9. vique ad 12. inclusiue, neque illa indiget probatione: tantum enim assero in presenti conclusione illa principia, quæ possunt formam expellere, illam de facto expellere, ac proinde illorum virtus supponenda est non probanda. Minorem probō: forma ignis vt informans, etiam si supponat negationem dispositionum ad formam ligni non supponit effectum huius negationis, videlicet negationem formæ ligni, & etiam si dependeat à negatione dispositionum ad formam ignis, & ab actu primo productiuo ipsius, quæ possunt inducere non esse formam ligni, non dependet à priori à non esse formæ ligni, quia illa quæ per se supponit, verbi gratiā, suum actum primum, & negationem dispositionum ad formam ligni, realiter distinguuntur à non esse formæ ligni vt informantis, & etiam si hæc principia ex se non possent expellere formam ligni, forma ignis, quæ per se ipsam potest illam expellere posset produci: ergo forma ignis, vt informans non supponit non esse formæ ligni vt informantis, quia tantum supponit id, à quo dependet: ergo cum aliās sit ex se potens hanc inducere expulsionem, illam de facto inducet. De reliquis principiis videlicet de actu primo potente producere formam ignis, & de carentia dispositionum, si ex se virtutem habet inducendi non esse formæ in subiecto, certum est non supponere formam expulsum, quia nullum principium supponunt prius illis potens formam

formam expellere, ni aliud mediteris principium expulsiōis formæ ligni, videlicet dispositiones ad formam ignis, quas dicas immediatè exigere non esse formæ ligni, sicuti principium productiūm formæ ignis non tam petit immediatè productionem formæ ignis, sed etiam non esse formæ ligni. Quod si ita sentias philosophandum est de non esse dispositionum formæ ligni supponente dispositiones formæ ignis cum virtute ad inducendum non esse formæ ligni, quod potest etiam inducere non esse dispositionum, sicuti de forma vt informante, quæ oppositum expellit, etiam si supponat suum actum primum cum virtute ad expulsiōem, quam ipsa præstat.

15

Hanc doctrinam non inglorius in lucem Compluti dedit noster Doctor Complutensis Hurtadus quam edidit tom. de Incarnat. disput. 1. diff. 10. vbi docuit actum contritionis de facto expellere peccatum, etsi procedat ab habitu gratiæ potente peccatum expellere, illūque supponat natura priorem. Ceterū et si illius doctrina iure multis sit commendata, in præsentī materia non leuem habet difficultatem præcipue in doctrina ipsius Hurtadi, propter quam dixi forsan non posse improbari exemplum, quod adducunt aduersarij pro opposita sententia, de actu contritionis non expellente peccatum, ex eo quod supponat habitus, quam hic explicandam reliqui. Expulsiō, potest esse formæ positiuæ, quæ propriè est expulsiō, & formæ negatiuæ, quæ impropiè dicitur expulsiō, sicuti expulsiō tenebrarum lucis: expulsiō formæ positiuæ distinguitur ab informatione formæ expellentis, ac proinde non valet consequentia, supponitur informatio caloris ergo supponitur expulsiō frigiditatis. Expulsiō negationis non distinguitur ab informatione habitus, ac proinde valet, supponitur lux informans; ergo supponitur expulsiō tenebrarum. Hinc fit in opinione asserente peccatum dicere priuationem gratiæ, gratiam ipsam esse nō esse peccati: ac proinde eo ipso quod supponatur gratia in subiecto supponitur non esse peccati; & actus contritionis, qui supponit habitum gratiæ priorem naturā supponit non esse peccati prius naturā, ac proinde non esse peccati identificatum cum gratia informantē, quod est prius actu contritionis, & non potest esse posterius illo. Multi tamen rem componunt asserentes peccatum dicere priuationem gratiæ informantis, quæ auferenda est, per gratiam vt informantem, quam non supponit actus contritionis, qui non procedit ab habitu vt informantē mediā vnione, sed vt inherente mediā passione. Hoc dicendi modo optimè sententia Hurtadi defendi posset: verū tamen Hurtadus non solum non defendit, verū agrè fert hanc distinctionem inter inherēntiam, & vnionem ab alijs defendi, & ita difficilè in hac materia doctrina alijs semper laudanda potest adduci, quæ rectè in eadem constat apud illos, qui inter peccatum, & gratiam oppositionem contrariam inter extrema positiua, & non priuatiua agnoscunt, vel etiam apud illos, qui distinguentes inherēntiam formæ ab illius informatione asserunt habitum gratiæ supponi ad actum contritionis vt inherēntem, & non vt informantem, ac proinde non supponi ad actum contritionis non esse peccati, quod consistit in habitu gratiæ vt informantē, iuxta quorum principia dicendum esset actum contritionis procedentem ab habitu gratiæ peccatum de facto expellere, si illius habet virtutem expultricem per suam entitatem, tanquam per formam formaliter sanctificatam.

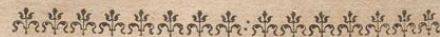
16

Circa modum, quo vna forma aliam expellit, dico breuiter nullam formam aliam expellere producendo aliquid in forma expellenda, neque in subiecto: non in forma expellenda, quia illud quod in forma produceretur potius supponeret formam tanquam subiectum, causamque materialem, quā illam destrueret, nihil enim potest esse destructiūm causæ immediatæ, quam supponit: non in subiecto, quia de illo quod produceretur inquirerem, an per aliam productionem expelleret formam, & si affirmatiuè respondeatur in infinitum abibimus: si per se ipsum cur non poterit præstare forma per se ipsam illud, quod præstat effectus ille, quem tu fingis productum à forma? Neque forma potest aliam physicè immediatè corrumpere, quia corrumpi formam nihil aliud est, quā subtrahi concursum, quo antea conseruabatur, sed vna forma non conseruat aliam: ergo non potest alius concursus subtrahere, neque illa forma deficiet ex eo quod hæc illa non conseruet; nihil enim minus indiget forma ligni,

quā cōcursu præstito à forma ignis vt conseruetur. Non restat alius modus, quo vna forma aliam expellat, nisi moraliter exigendo à Deo, vt concursus suspendat, quo formam antiquam conseruabat, quæ exigentia effectum fortietur, quando Deus ex vi illius moueatur ad suspendendum concursum, quem erga formam antiquam exigebat, quod si Deus in instanti, in quo introduceretur forma ignis in hac materia destrueret formam ligni præexistentem nullo habito respectu ad formam ignis introductam, non diceretur hæc in actu secundo aliam expulsiōem. Ex hoc inferes formam vt inherēntem, & vt informantem non dicere causalitatem expulsiōis, sed tantum actum primum illam exigentem. Hic actus primus primò respicit actum diuinæ voluntatis, quo vult subtrahere concursum, non tanquam effectum, quia actus diuinæ voluntatis nullius virtutis effectus esse potest, aliquo modo tamen dicitur hic actus dependens ab illa exigentia, sine qua non esset. Hanc dependentiam impropiam habet actus diuinæ voluntatis per suammet entitatem, nullā aliā causalitate interiectā, quia omnis actus eodem modo, quo pendet immediatè dependet à motiuo, quod respicit. Ex hoc actu tanquam ex causa sequitur non esse formæ vt inherēntis, & non esse formæ vt informantis. Non esse formæ vt inherēntis habet causalitatem negatiuam, videlicet non esse actionis terminatæ ad formam vt informantem. Non esse formæ vt inherēntis dicit non esse ipsius inherēntis, ad quod nulla datur causalitas interiecta adhuc negatiua, quia sicut forma vt inherēns, quæ formaliter dicit inherēntem non dicit causalitatem interiectam, quia inherēntia per se ipsam dependet, ita non esse eiusdem non potest dicere negationem causalitatis, seu subtractionem concursus terminati ad formam vt inherēntem; sed sicuti forma vt inherēns per se ipsam dependebat ab agente, ita non esse formæ vt inherēntis per se ipsam definit conseruari ab agente, & in se ipsa inuoluit desitionem sui.

Actus primus producens formam destruit oppositam mediātè, & immediātè; mediātè quatenus producit formam, quæ aliam expellit modo dicto, & ita illius causalitas remota erit causalitas, quæ producit formam vt inherēntem, & vt informantem: immediātè destruit aliam formam exigendo eandem suspensionem concursus, quam exigit forma vt inherēns, & vt informans, & ita per eandem causalitatem, per quam forma informans aliam expellit, per eandem actus primus formæ expellentis immediātè destruit formam, quæ expellitur: dicitur tamen forma expellere aliam formaliter, & non actus primus etsi eadem sit vtriusque causalitas, oritur à forma exigenti illius, quia per suam informationem, & est actus primus huius causalitatis, & forma formaliter vt informans; actus verò primus, quem eadem supponit ex parte principij actiui formæ expellentis nullam dicit informationem formaliter, neque impossibilitatem ipsius cum forma, quam intendit destrui in ordine ad subiectum aliquod commune, sed tantum virtutem actiuiam, & ita actus primus ad formam ignis dicitur actiuiè destrui formam ligni, & ipsa forma ignis dicitur illam destrui formaliter per eandem causalitatem, sicuti principium actiuium, & passiuum per eandem causalitatem in diuerso genere causæ eundem exhiberet effectum.

Negatio dispositionum si esset actus primus ad destructionem formæ influeret tanquam motiuum, à quo dependebat conseruatio formæ, ad quam disponebant dispositiones, quarum negatio successit. Si dispositiones ad formam immediatè exigent non esse contrarias, eandem causalitatem in illud haberent, ac reliqua principia medio eodem actu voluntatis diuinæ modo suprà explicato de alijs principijs.

CONVERSIA IX.

De causa efficiente creata.

EXPLICAVI causas intrinsecas entis naturalis, accedo iam ad causas extrinsecas explicandas, quarū præcipua est efficiens. Hæc primò diuiditur in creatā, & incretatam: disputabo modò de causa efficiēti